Tekst: Richard Hassink

Komt een **student** bij de **dokter**

Een student meldt zich in de spreekkamer met andere klachten dan een 'gewone' patiënt en gedraagt zich ook afwijkend. Hoe anders dan? Drie studentenhuisartsen vertellen erover. "Het zijn nu eenmaal geen kloosterbewoners."

"Studenten zijn als patiënt soms behoorlijk bijdehand", zegt Suzanne van Dinther van studentenhuisartsenpraktijk Van der Duin-Van Dinther in Wageningen. "Ze zijn over het algemeen dwingender en veeleisender, daar hebben vooral de assistentes aan de balie en aan de telefoon last van." In de spreekkamer valt het wel mee, vindt ze. Wel bejegent ze een student anders dan de gemiddelde patiënt. "Studenten zijn intelligenter en daardoor snappen ze dingen eerder. In plaats van dat ik de regie neem, leg ik vaker de feiten op tafel en betrek ik hen bij de beslissing."

Peter Vonk, al meer dan dertig jaar studentenhuisarts in Amsterdam, herkent dat. "In een gewone praktijk kun je misschien nog weleens zeggen: 'Nou mevrouw, uw bloeddruk is te hoog, hier heeft u een recept, neem die pillen maar en maak over een tijdje een nieuwe afspraak, dan kijken we hoe het ermee staat'. Dat zou hier niet kunnen. Studenten willen precies weten wat er aan de hand is en gaan niet eerder weg dan dat ze volledig geïnformeerd zijn. Wat dat betreft zijn we hier echte uitlegdokters."

Het gaat soms nog veel verder, vertelt Cees Jansen, studentenhuisarts in Utrecht en Enschede. "Studenten komen vaak erg goed voorbereid de spreekkamer binnen, ze hebben hun mening al klaar en zijn erg assertief. Als jij op zo'n moment niet sterk in je schoenen staat, oogcontact houdt en scherp formuleert, dan kan een student je met rationele argumenten proberen te beïnvloeden." Dat maakt het werk ook zo uitdagend, vindt Jansen. Hij maakt soms mee dat studenten met zelfdiagnoses komen waar hij niet of nauwelijks van gehoord heeft. "Ik ga dan googelen of neem contact op met een specialist."

Soa's

Vonk die ook veel geneeskundestudenten 'ziet', waarschuwt dat je niet de fout moet maken om mee te gaan in een zelfdiagnose van een patiënt. "Ik laat me daar zo min mogelijk door beïnvloeden en probeer, net als bij andere patiënten, te achterhalen wat de klachten en de achterliggende hulpvraag precies zijn."

Een consult met een student duurt daardoor vaak wat langer, merkt Vonk. Jansen heeft die ervaring ook maar wijt dat aan een ander fenomeen. "Studenten komen vaak met iets kleins, een raar plekje op hun lichaam bijvoorbeeld, maar daar zit dan veel meer achter. Daarom vraag ik altijd goed door. Regelmatig blijken er dan toch andere dingen te spelen." Jansen noemt een aantal psychische problemen die hij regelmatig de revue ziet passeren: faalangst, extreme studiestress, depressies, identiteitsproblemen, sociale fobieën en eenzaamheid. Van Dinther komt met een plausibele verklaring. "Het zijn vaak jonge mensen die voor het eerst op eigen benen staan, die in een nieuwe stad komen wonen, in een nieuwe omgeving en die met een hoge studiedruk te maken krijgen. En dan kunnen ze geen aansluiting vinden en komen er ook nog eens onverwerkte dingen uit hun jeugd naar boven. Dat leidt dan niet zelden tot eet- en angststoornissen en depressies."

Ook het stereotype beeld dat studenten regelmatig seksueel overdraagbare ziektes oplopen, blijkt te kloppen. "In het najaar, vlak na het begin van het collegejaar, hebben we het een stuk drukker met soa's en urineweginfecties", zegt Jansen lachend. "Studenten zijn nu eenmaal geen kloosterbewoners en nemen het ook niet altijd even nauw met voorbehoedsmiddelen. Intussen weten we precies wanneer die hausse komt en passen we zo nodig onze praktijkbezetting daarop aan."

Peter Vonk vindt het ook een taak van studentenhuisartsen om goede voorlichting te geven. "Op de website van onze praktijk vinden studenten een online >

FOTO: MARCEL KRAWINKEL.COM

Peter Vonk (58)

Afgestudeerd 1982 **Studentenhuisarts sinds** 1984 **Praktijk** Huisartsen Oude Turfmarkt/Bureau Studentenartsen UvA en HvA **Patiëntenpopulatie** 12.000 Nederlandse studenten en alumni en 5000 buitenlandse studenten

Comeback studentenhuisarts

Van alle medische diensten die universiteiten in het verleden hadden, is alleen die van de Universiteit van Amsterdam aan de Oude Turfmarkt nog over. De meeste studentensteden moeten het door bezuinigingsmaatregelen al jaren zonder studentenhuisarts doen. Maar in sommige steden duiken ondernemers in het gat. Paul Drost, van huis uit jurist en bedrijfseconoom, is zo'n ondernemer. In 2006 nam hij de huisartsenpraktijk van de medische dienst van de Universiteit Twente over en in 2009 deed hij datzelfde in Utrecht. "Zorgverzekeraars verplichten patiënten om zich in de stad waar ze wonen, in te schrijven bij een huisarts. Natuurlijk kan een student ook terecht in een gewone praktijk, maar dan zit hij vaak in een bomvolle wachtkamer. Wij zijn heel toegankelijk, laagdrempelig en specifiek gericht op studenten. We horen dat studenten dat prettig vinden." Maar het mes snijdt aan twee kanten, want ook onderwijsinstellingen hebben er volgens Drost baat bij. "Zij willen graag op hun campus voorzieningen aanbieden zoals een supermarkt, kapper, boekenwinkel en café-restaurant maar ook een tandarts-, fysiotherapie- en huisartsenpraktijk. Als zorgverleners zijn wij onderdeel van de community van de universiteit en hogeschool."

Voor ingeschreven studenten geldt hetzelfde tarief als voor 'gewone' patiënten. Buitenlandse studenten en niet-ingeschreven studenten betalen 27 euro voor een consult. "Een niet-ingeschreven Nederlandse student moet dat passantentarief zelf betalen, dus die kan zich beter bij ons inschrijven, dan dekt de zorgverzekering dat." Drost informeert studenten dat zij zich dienen in te schrijven bij een huisarts in de gemeente waar zij wonen, maar meer dan voorlichten doet hij niet. "Studenten laten zich niet snel iets opdringen."

FOTO: DE BEELDREDAKTIE/MARGO VELLINGA

Suzanne van Dinther (42)

Afgestudeerd 2006 **Studentenhuisarts sinds** 2010 **Praktijk** Van der Duin/Van Dinther in Wageningen **Patiëntenpopulatie** 2400 Nederlandse studenten en 1200 buitenlandse studenten

> gezondheidstest en allerlei nuttige informatie over soa's, verslavingen, studiestress en psychische hulp."

Voorlichting is ook hard nodig voor buitenlandse jongeren die tijdelijk in Nederland studeren en die bij de studentenhuisarts komen. Van Dinther: "Buitenlanders snappen meestal helemaal niets van onze rol als poortwachter van de gezondheidszorg. Ze willen vaak meteen door naar de specialist. Het kost veel tijd om onze rol uit te leggen, maar ik heb het idee dat het beter gaat sinds er een voorlichtingsfilmpje op onze website staat waarnaar ook de universiteit verwijst."

Faalangst

Ongeveer een derde van de patiëntenpopulatie van de studentenhuisartsenpraktijken komt uit het buitenland. Ook dat maakt het werk als studentenhuisarts anders dan dat van een reguliere huisarts, vindt Vonk. "Ik spreek goed Engels maar dat geldt soms niet voor buitenlandse studenten. Vooral Chinezen komen nog weleens deze kant op zonder dat ze de Engelse taal machtig zijn. Dan zitten de patiënt en ik met de mobiele telefoon in de hand een gesprek te voeren met behulp van Google Translate."

Van Dinther ziet ook regelmatig hakkelende Chinese studenten. "Eigenlijk onbegrijpelijk als je bedenkt dat ze hier een master komen doen." Tot onoverkomelijke communicatieproblemen leidt het bij de drie huisartsen overigens niet.

Waar buitenlandse studenten wel meer mee worstelen dan hun Nederlandse collega's, is studiestress en faalangst. Vonk: "Vaak hebben deze studenten een beurs of geld van hun familie gekregen om hier hun master te halen. En als de resultaten dan tegenvallen, dan neemt de druk toe."

FOTO: DE BEELDREDAKTIE/HERBERT WIGGERMAN

Cees Jansen (61)

Afgestudeerd 1983 **Studentenhuisarts sinds** 2009 **Praktijk** Campus Uithof Huisartsenpraktijk en Huisartsenpraktijk Janskerkhof in Utrecht en Campus UT Huisartsenpraktijk in Enschede **Patiëntenpopulatie** 500 Nederlandse studenten en 200 buitenlandse studenten in Utrecht en 2400 Nederlandse studenten en 500 buitenlandse studenten (passanten) in Enschede

Jansen treft weleens onbegrip als hij aan buitenlandse studenten probeert uit te leggen hoe hoog de zorgkosten zijn. "Dan vertel ik dat door een niet strikt noodzakelijke mri te doen, mogelijk vijf mensen in een zorginstelling minder zorg krijgen. 'Maar mij kost het niets, dokter', hoor ik dan geregeld."

Nederlandse studenten zijn wel wat kostenbewuster, vindt Suzanne van Dinther, maar dan vooral als het om de eigen portemonnee gaat. "Ik vertel ook altijd wat de kosten voor de student zijn als ik verwijs of een soa-test laat doen.

> 'Buitenlanders snappen meestal niets van onze rol als poortwachter van de zorg'

Studenten hebben nou eenmaal niet veel geld, en daar hou ik op zo'n moment rekening mee. Sommige patiënten zeggen dan 'laat maar zitten, ik kijk het nog even aan'. Als ik het verantwoord vind, ga ik daar in mee."

Mix van patiënten

Als studentenhuisarts zie je nauwelijks ouderdomskwalen voorbijkomen. Maakt dat je werk niet beperkt? "Ja", zegt Cees Jansen, "dat moet je je wel realiseren als je dit werk gaat doen. Ik heb weinig patiënten met diabetes, COPD en cardiovasculaire aandoeningen." Van Dinther is blij dat ze ook nog wel wat 'gewone' patiënten ziet in de praktijk die ze samen met huisarts Ronald van der Duin runt. "Het moet voor mij wel een mix zijn. Met alleen maar studenten is er minder dynamiek en wordt het toch wat eentoniger."

Voor Vonk is het breed genoeg. "Studenten hebben ook handen, voeten, tenen, nagels, darmen en een hart. En ook hier zien we kanker en tumoren, helaas." Maar ook Vonk heeft patiënten die wat ouder zijn, omdat studenten ook na hun afstuderen patiënt mogen blijven. "En aangezien we als praktijk al 77 jaar bestaan, hebben we ook wel patiënten op leeftijd."

Op enkele kleine kritische punten na zijn de drie huisartsen erg goed te spreken over hun patiënten. Suzanne van Dinther vindt de interactie met studenten boeiend en Cees Jansen houdt ervan om uitgedaagd te worden. Jansen ervaart geen leeftijdskloof. "Zolang je je goed kunt inleven in hun leven, is het alsof je zelf ook jonger blijft." Ook Peter Vonk die al wat langer meeloopt, geniet nog dagelijks van zijn werk met studenten. "Het zijn jonge mensen die over het algemeen goed gebekt zijn en waar ook nog eens heel goed mee te praten is." <